

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 5-20, za pol leta
K 2-60, za četrt leta K 1-30.
Posamezna številka 10 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 5 mark, za Ame-
riko 2 dolarja.
Pošiljatve na uredništvo in
upravišstvo:
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati z enostolpnimi pe-
tit vrsticami se zaračuna-
vajo in sicer: pri enkratni
objavi po 18 vin., pri dne-
kratni po 16 vin., pri štiri-
kratni po 14 vin., pri čvoa
letnih objavah po 12 vl-
za vsakokr. — Za razne ja-
ve itd. stane peti vrstica
24 vin. — Reklam. so poštni
ne proste. — Nefrankirana.
pisma se ne sprejemajo.

*Proletariat, prvi majnik je de-
lavski praznik! Sedanje razmere še
prav posebno zahtevajo, da mani-
festiramo ta dan za mir in delavske
pravice. Kdo še ne čuti bremen se-
danjih dni? Kdo ne ve, da je dru-
žabni red kriv tem razmeram?*

*Delavstvo vsega sveta zahteva
svobodo in mir.*

Tudi mi hočemo isto!

Prvi maj na Slovenskem.

Prva leta vojne so praznovanje pr-
vega maja omemogotili. Sistem, ki je bil
zavladal, je bil nasproten delavskemu po-
kretu. Prepredil je izrečni absolutizem
vsakršno gibanje med delavstvom in si-
cer politično popolnoma, strokovno pa
prav občutno. Organizirati in delovati so
smeli takrat le vladajoči sloji, velepo-
sestniki in industrijalci, dokler so izvedli
močno silo, ki izkorišča sedaj nečuvno
državo in prebivalstvo. Vladajoči sloji so
hoteli tako, zato je bilo tako.

Lani je delavstvo manifestiralo za
splošen mir. Letos proslavi praznik za-
tirano delavstvo za mir, za delavske pra-
vice, za zahteve, ki jih naj prinese bodoča
ureditev socialnih razmer. V tej vojni je
vsak spoznal, kaj je vojna, kaj je kapi-
talizem, zlasti pa, kakše grozovitosti,
kakšno bedo, kakšne krivice povzroča
kapitalizem delavskemu razredu, ker je
ta premalo odločno zahteval svoje pra-
vice, ker je dopuščal, da tisoči odločujejo
o usodi milijonov proletarijata le v svojo
lastno korist na neizmerno škodo člove-
štva vobče. Kdor tega časa ni razumel in
ga še ne razume, ta ni vreden, da nosi
možgane v svoji glavi!

Priprave za prvi maj so letos na Slo-
venskem velike. Tudi slovensko delav-
stvo čuti bremena gospodarskih in vojnih
razmer, zato se giblje, vstaja in dviga
svojo glavo v zavesti, da je zanj ni po-
moči, če si ne pomaga sam. Delavci, de-
lavke, letošnji prvi maj mora biti tudi pri
nas izraz energične volje slovenskega
delavstva!

Velike so naše naloge. Potrebujemo
močne organizacije ter trdno prepričanje
in zavest. V kolikor si teh še nismo pri-
svojili, si jih moramo prisvojiti. Letošnji
prvi maj naj ne bo veljal le manifestaciji
za splošne zahteve proletarijata, marveč
tudi splošnemu miru in okrepitvi naše po-
litične in gospodarske moči. Če hočemo
izbojevati sami sebi enakopravnost, če
hočemo nastopiti kot močna organizirana
in zavedna masa, moramo združiti vse
sotrpine v organizacijah, pospeševati tisk
politično in strokovno; časopisje, ker to
tvori pravo vez poleg organizacije med
vsemi tistimi sloji, ki jih tare eniko gonje
kakor nas. V ta namen bo veljal letošnji
prvi maj pri nas tudi razširjenju socialno-
demokratskega dnevnika »Naprej«. So-

mišljeniki morajo imeti in čitati svoj list,
zato, da je njih delo enotno, smoteno in
le tedaj tudi uspešno.

Sodrug, sodružice, sovražnik nam je
kapitalistični in meščanski svet, zato
treba da se združimo v organizacijah, da
ima vsak zaveden delavec svoj dnevni-
k. Brez lista, ki delavca opozarja
na protidelavske dogodke, ni mogoče za-
sledovati ne dela nasprotnih strank ne
dela proletarske stranke.

V znamenju splošnega miru, v zna-
menju organizacije in v znamenju razšir-
jenja delavskega časopisja poslavimo
povsod letos prvi maj. Na tak način se
bomo primerno pripravili za boje v do-
sego miru in za boje delavstva po vojni,
s tem pa tudi na boje za pravice delav-
stva, ki jih ima napisane na svojem rde-
čem praponu.

Praznovanje prvega maja.

V Ljubljani se proslavi prvi maj s
praznovanjem in shodom dne 1. maja ob
10. dopoldne v Mestnem domu. Drugih
priredb zaradi nastalih razmer ni mo-
goče vprizoriti.

Za praznovanje prvega maja v Idriji.
se določa sporazumno z vsemi delavski or-
ganizacijami v Idriji naslednje: 1. Dne 30.
aprila popoldne razobešanje zastav na hišah.
2. Ob pol 9. zvečer v pivarni pri »Črnem
orlu« Etbin Kristanova drama »Samosvoji«,
sodeluje tamburaški zbor. 3. Dne 1. maja
splošen počitek dela. Ob pol 8. zjutraj zbi-
rališče občinstva na glavnem trgu. Ob
8. obhod po mestu takole: naprej kolesarji,
potem godba in društveni odbor z zastavo
na čelu. Za odborom mladina, v sredi žen-
stvo in potem moški. Ob 9. dopoldne velik
javen shod v pivarni pri »Črnem orlu« z
dnevnim redom »politični položaj delavstva
in mir«. Poročevalec iz Trsta. 4. Popoldne
od 4. do 11. zvečer v pivarni Črnega orla
plesni venček z drugimi zabavami. Svira
godba na lok in tamburaški zbor.

V Trzinu na Gorenjskem bo shod v
nedeljo, dne 28. t. m. ob 3. popoldne pri
Pelarju.

Na Jesenicah se bo praznoval prvi
majnik z naslednjim razporedom: Ob 8.
uri zjutraj zbirališče delavstva pri »Je-
lenu«; ob pol 9. uri obhod po stari cesti
mimo graščine Trema na Jesenice, čez
most nazaj inimo kolodvoru, k »Jelenu«,
ob 10. uri shod, na katerem poroča go-
vornik iz Ljubljane. Ob 3. uri popoldne
veselica pri »Jelenu«. Vstopnina k vese-
lici 2 K za moške, 1 K za ženske. Čisti do-
hodek je namenjen vojnim invalidom, čla-
nom kovinarske organizacije.

V Zagorju ob Savi dne 1. maja ob
9. dopoldne pri Mihelčiču.

V Krmelju bo shod dne 1. maja.

V Vrhovem pri Radečah bo shod dne
1. maja ob 10. dopoldne.

Na Rakeku bo shod v nedeljo, dne 5.
maja ob 3. popoldne.

Trbovlje. Na splošno željo se bode
letos praznoval v Trbovljah prvi majnik
s popolnim počivanjem dela. Zaupniki de-
lavskih organizacij so sklenili obhajati
proslavo prvega majnika s sledečimi spo-
redom: Zjutraj priredi delavska godba
budilnico po Trbovljah. — Ob 9. dopol-

dne se vrši na dvorišču Delavskega do-
ma javen ljudski shod z dnevnim redom:
Pomen prvega majnika za delavno ljud-
stvo. Delavstvo korporativno prikoraka
na shod iz Nove kolonije, iz Posetja, Te-
rezija, Petelinove vasi, Kurje vasi, Gla-
žute, cementne tovarne, Vode, Njive,
Globoščaka in Trbovelj ob pol 9. dopol-
dne. Po shodu se vrši demonstracijski ob-
hod z godbo in zastavo od Delavskega
doma po okrajni cesti do Pitnerjeve hiše,
okoli Nove kolonije in nazaj do Delav-
skega doma. Ob 3. popoldne se prične na
dvorišču Delavskega doma velika ljudska
veselica, pri kateri bodeta sodelovala de-
lavska godba in delavski pevski zbor.
Vstopnina k veselici znaša za moške 60
vin. in za ženske 40 vin. — Tovariši!
Rudarji! Delavci in delavke! Da napravi
shod in sprevid, kakor tudi veselica naj-
lepši vtis, Vas vabimo, da se istih udele-
žite v največjem številu.

V Brežicah bo shod v nedeljo, dne
28. t. m. ob 6. zvečer v gostilni g. V.
Grobnerja na kolodvoru.

Hrastnik. Delavstvo Hrastnika, ru-
darji in prvič tudi delavci kemične tovar-
ne bodo praznovali letos prvi maj ter
manifestirali svojo voljo za doseg miru
in svobode. Spored je sledeč: 1. Zjutraj
budnica rudarske godbe. 2. Ob 9. uri zbi-
ranje sodrugov pri kons. društvu: ob pol
10. uri izprevod z godbo in zastavo od
kons. društva na kolodvor in nazaj. 3. Ob
2. uri popoldne velik javen ljudski shod z
dnevnim redom: Pomen praznovanja pr-
vega maja. Poročevalec sodr. Petejan. —
Po shodu prosta zabava. Vstop prost.

V Zidanem mostu bo shod v soboto,
dne 27. t. m. ob 7. zvečer v društvenih
prostorih.

V Rajhenburgu bo shod v nedeljo,
dne 28. t. m. ob 9. dopoldne v gostilni g.
Leskovška.

Iz organizacije tobačnega delavstva.

V štev. 14. »Delavca« je bila v krat-
kem objavljena spomenica, ki je bila me-
seca februarja, in sicer dne 22. finančne-
mu ministrstvu in dne 27. pa glavnemu
ravnateljstvu predložena. Med tem se je
tudi posameznim oddelkom finančnega
ministrstva in vsem tovarniškim vod-
stvom spomenico poslalo v pregled.

Vsled nastalih razmer in vsled zahtev,
ki so nujne rešitve potrebne, je dne 27.
marca šla zopet deputacija na glavno rav-
nateljstvo. Poleg lokalnih pritožb iz to-
bačnih tovarn Budjevice in Hainburga, se
je nujnost oddaje tobačnih izdelkov mož-
kemu delavstvu povdarjalo. Gospod glav-
ni ravnatelj je obljubil, da se to v najkraj-
šem času uredi. Priporočalo se je, da naj
posamezne tobačne tovarne izrabijo po-
letni čas, da si nabavijo obilo premoga,
da bo s tem mogoče prihodnjo zimo de-
lavstvu oddajati večjo množino premoga,
ker s to množino, ki se je preteklo zimo
razdelila, delavstvo na noben način ne
more izhajati. Glavni ravnatelj je rekel,
da so v ta namen že storjeni koraki.
Vsled podaljšanja delovnega časa je po-
trebno, da bi se vsa živila, ki se jih sploh
še more dobiti, delila v tovarnah, ker de-

lavkami je sploh nemogoče se po več tri nastavljati pri mesnicah in prodajalnah. Na Dunaju so že v ta namen storjeni koraki. Na željo, da se v svrhu preskrbe tobačnega delavstva z obleko in obuvali glavno ravnateljstvo obrne na trgovinsko ministrstvo, je glavni ravnatelj omenil, da je že posredoval, vendar se pa ne smemo prav veliko zanašati na to.

Umerno je, da je ob tej priliki prišlo tudi vprašanje plač v razgovor. Glavni ravnatelj je rekel, da je sedanjost zavita še preveč v temo, da bi bilo že sedaj mogoče preiti v splošno regulacijo plač. Ugovoru, da s to plačo in dokladi tobačno delavstvo ne more več izhajati, je glavni ravnatelj priznal, da se morajo vsaj doklade zvišati. To se pa more le izvršiti za vse državne uslužbenke, poton državnega zbora in njega odseka za državne nastavljenke.

Deputacija je dobila utisk, da je pri glavnem ravnateljstvu sicer dobra volja, vendar pa ne smemo pozabiti, da živimo v Avstriji, kjer vlada aristokracija in meščanstvo, ki je preteklost popolnoma pozabilo, sedanjost ne preiščuje, na bodočnost pa sploh misliti ne zna. Toblačno delavstvo mora pa znati, da bo strokovna organizacija storila vse, da eksistenco delavstva ščiti.

Infamnost posebne vrste se je ugnezdila po tobačnih tovarnah, nevestne osebe iščejo vedno priliko, kako bi delavstvo slepile. Jasno se je to zopet enkrat pokazalo ob delitvah oziroma izplačevanju enkratnih podpor. Na Dunaju so bili še bolj pridni kakor v Ljubljani; tam so rekli, da bodo s 1. marcem izplačane, seveda so mislili, da jim bo to dobro služilo v agitacijo za volitev v bolniško blagajno, pa so se zmotili. V Ljubljani na srečo tistih ljudi agitacije ni bilo treba, za to so določili termini za izplačevanje 1. april, tisti dan v letu, ko imamo neumne ljudi za norce. Resnica pa je, da še do sedaj ni določen dan izplačevanja, menda bo še prišlo v odseku za državne nastavljenke to v razpravo. Toblačno delavstvo pa bo počasi že prišlo do spoznanja, da ne bo vsem tistim natvezilam, ki si jih s koščkom papirja v rokah nekateri po kotih šepetajo, vse slepo verjelo.

Enajstlizevni shod avstrijske kovinarske zveze.

(Dolje.)

Imetje zveze je znašalo:

31. decembra 1911 . . .	1.119.383,96
31. . . 1912 . . .	1.180.901,73
31. . . 1913 . . .	1.032.533,71
31. . . 1914 . . .	742.418,26
31. . . 1915 . . .	793.318,31
31. . . 1916 . . .	846.815,57
31. . . 1917 . . .	1.164.156,86

Do leta 1911. nazaj je bilo navedeno v zveznem imetju tudi imetje podružnic, za leto 1917. pa je navedeno le čisto imetje zveze. Leta 1911. so imele podružnice imetja 166.167, ki je bilo leta 1913. všteto v zvezno imetje, leta 1917. 31. decembra pa so imele podružnice K 237.257,49 imetja, ki pa ni več všteto zveznemu imetju. To povzroča očividno razliko v navedbi zveznega imetja.

Imetje zveze se je zvišalo v resnici do konca leta 1917. za 478.448,01 kron. Ta porast pa v resnici ni tako velik, če pomislimo, da utegnemo nastati v kovinarski stroki pivsem drugačne razmere, če poneha vojna industrija. Takrat bo imela zveza mnogo večje stroške kakor jih je imela doslej za brezposelno, selimo in drugačne podpore. Doslej se to ni prišlo do izraza. Z vsako knjigo se povečuje stroški. Leta 1911. smo imeli 56.121 članov in K 8.548,06 več dohodkov, leta 1912. pri 60.977 članih več dohodkov 61.517,77

kron. Leta 1913. je nastala kriza, imeli smo 61.465 članov, pa več izdatkov kron 148.368,02. Ko je leta 1914. izbruhnila vojna se je skrčilo število članov na 32.328 in ker smo imeli silno mnogo brezposelnih so narasli izdatki na primanjkljaj K 290.115,45. Leta 1916. so zopet presežali prejemki izdatke za K 188.746,04, ki pa vendar še niso pokrili primanjkljaja iz leta 1913. in 1914. v znesku K 438.483,47, iz česar prav jasno sledi, da zveza ne more zbrati take glavnice, ki bo potrebna za prehodno gospodarstvo iz vojnega v mirovno.

Da glavnica ne narašča v pravem razmerju s številom članov, kar bi bilo nujno potrebno za slučaje vsemogočih bojov, nam dokazujejo te-le številke:

leta	1911 je prišlo glavnice	1995
1912	"	19 37
1913	"	16 80
1914	"	22 97
1915	"	27 73
1916	"	28 59
1917	"	13 10
1917 čiste glavnice		10 88

Te številke dokazujejo, da se z naraščanjem članov imetje računano na posamezne člane začasno znižuje in da bo poteklo nekaj časa preden se dvigne.

Prejemkov na članarini in vpisnini je imela zveza:

leta 1914	1.046.533,32
1915	596.465,80
1916	645.399,76
1917	1.551.309,58

Nasprotno so znašali izdatki za:

1914	1915	1916	1917
K	K	K	K
podpore			
787.076,60	187.168,14	181.872,—	84.721,98
izobrazbo			
250.445,17	150.789,06	163.980,19	287.221,52
agitacijo			
128.421,73	112.260,50	118.279,05	159.707,29
upravo			
221.565,08	150.566,35	178.416,53	352.124,26

Upravnii stroški za leto 1917. so v primeri z letom 1916. večji, za 173.707,73 kron, ker so v teh stroških višeli vsi stroški podružnic in okrožij, ki so znatno narasli. Tudi draginja ima svoj delež na teh izdatkih, zalkaj potrebščin za pisarne, liste, železnico in vse drugo je neprijemno dražje.

Za brezposelno podporo je plačala zveza leta 1914. K 603.833,92, in 1917. le K 68.890,32. Razlika je sicer velika, toda tudi ta manjši znesek nam dokazuje, da ga ni tako ugodnega časa, da bi ne moglo biti brezposelnih.

Poročevalec je omenjal tudi večje izdatke za strokovne liste, ki ogromno naraščajo.

Končno je opozarjal na sklad za člane in svoje v bedi.

Kovinarska zveza finančno pravzaprav ne stoji slabo, toda gospodarske razmere v kovinarski industriji so take, da je nujno potrebno, da se še okrepi in utrdi, ker je delavstvo odvisno vsak hip od gospodarskih kriz.

Celotnega računskega zaključka, ki so ga podružnice itak dobile v našem listu ne moremo priobčiti, ker je preobsežno.

Drugi dan zveznega zborovanja je podal poročilo načelstva zveze sodrug Domes. Poročevalec pravi, da ni bilo mogoče izdati tiskanega poročila za minulo dobo. Milijone so vpioklicali, nekaj so jih poslali zopet v tovarne, a ker jih ni bilo dovolj, so nastavljali nešolane delavske moči. Toda ni šlo, delo se ni vršilo redno, organizem tovarn ni posloval, zmenjali so delavce, misleč, da je treba kar zapovedati pa pojde. Šele zadnje čase pa je rekel minister za javna dela, da so vzrok

nazadovanju produkcije minimalne plače. Ministrstvo menda posluša preveč podjetnike.

Pomanjkanje delavcev je naraščalo; razširila se je čimovojniška dolžnost, glavno zato, da se delavce komandira v obrate. Že prej so delavce potrdili in jih takoj prideli obratom. Zveza je zaradi tega ugovarjala pri ministrstvu, ker to ni bilo zakonito. Najprej se na protest niso hoteli ozirati, pozneje so pa uvideli, da ni mogoče z delavci ravnati na dva načina zlasti glede na mezdo. Stali smo na stališču, da ima vojak kot delavec pravico do mezde. Te razmere so vladale skoro po vsej državi in zveza ter sodruga Seitz in Ellenbogen so pomorno opozarjali ministrstvo, da delavstvo takega ravnanja ne more vzdržati.

Vojnodajatelveni zakon je postal za delavstvo usoden; pozabili so čuvati delavca pred izkoriščevalcem. Podjetniki so zahtevali militarizacijo, da se delavci niso mogli gant, odrekli so delavcem pravico do mezde. Delavci so trpeli to nekaj časa, ker se niso takoj zmislili na obrambo, in res je bilo težko priti stvari do živega.

Ko so nastopili vojaški voditelji je postalo še vse drugače. Delavci so bili pod silo in podjetniki so akordne plače vedno znižavali. Če se je delavec branil, je šel na raport, kjer ga je večinoma zadeval kaznen. Ta uprava je ovirala celo zvezo, če je hotela posredovati, s tem, da jih je strahovala. Dokler je bil delavec zadovoljen z mezdo, je bil potreben, če ni bil zadovoljen, pa tudi ni bil več potreben. Marsikakega dogodka delavskega trpljenja imamo iz te dobe. Končno je napravila zveza vlogo na ministrstvo za notranje stvari, v kateri smo razložili stvari. Denunciacije so se vršile neprestano, tudi našo zvezo so demuncirali pri oblastih. Zveza je imela v vojni prav posebne težke naloge. Posredovala je v delovnih razmerah, brigala se s posredovanji za aprovizacijo delavstva, v kolikor je bilo to mogoče.

Zveza ni mogla razumeti, kako da bi imel vojaški upravitelj pravico pravorekov, in določevati, da se ob naraščajoči draginji ne smejo izboljšati mezde. Iz tega vzroka smo se bojevali za ustanovitev pritožbenih komisij, potom katerih so delavci v nešteti primerih dosegli nekaj izboljšanja svojih razmer. Govornik prisi končno, da naj delegati izrečejo primerno sodbo o delovanju zveze.

(Dolje prih.)

Domači pregled.

Obravnava delavskega lokalnega odbora v Idriji dne 15. aprila 1918, pri g. ministrskem svetniku Polu glede povišanja normalne plače za 125%, in druga točka glede izplačevanja vojnih doklad v enaki meri kakor so bile 1. l. meseca novembra. Lok. del. odbor je navedel, da današnja normalna plače ne odgovarja današnjim razmerom, ker je vsaka reč dražja 300 do 400%, ter obleke in obuvala si sploh ne more nihče s tako nizko plačo napraviti. Nujno je potrebno, da se izplača vojna doklada v najkrajšem času, da si ljudje kaj obleke in obuvala napravijo, ker sedaj ves zaslužek odtegnejo za aprovizacijo. Gosp. ministrski svetnik je izjavil, da je povišanje normalne plače že v delu, da se bo povišanje izvedlo enako kakor pri drugih državnih rudnikih in da se draginske doklade bodo takoj izplačale enako kakor meseca novembra 1. l., samo še nekega potrdila manjka, kar upam da se bo še ta mesec vse v redu napravilo. Nadalje vas vprašam, če imate še kakšno pismo pritožbo delavcev zaradi nepravilnega postopanju katerega uradnika. Del. lok. odb. je izjavil, da pismene pritožbe od delavcev nima glede nepravilnega postopanja uradnikov, ampak delavci se prito-

žujego glede nastavljenja uradnikov, ki niso zmožni slov. jezika in da se uradniki slov. jezika zmožni iz Idrije predstavljajo drugim ter da se jih le z nemškega jezika zmožnimi uradniki nadomesti. Gosp. ministrski svetnik je izjavil, da se vsakega uradnika tja premesti, za kamor je zmožen, in da nimajo slov. uradnikov na razpolago, ker slovencev premalo gre na višje rud. šole in sedaj je pa mladih uradnikov veliko v vojni. Nadalje je tudi del. lok. odb. obravnaval z g. ministrskim tajnikom o prehranjevalnem uradu in g. nadporočnikom od vojnega ministrstva glede prehrane, moke, močnih izdelkov, slanine, krompirja, sladkorja, govejega mesa in drugih živil. Del. lok. odb. je naglašal glede moke, da ni mogoče s sedanjo množino se preživljati, ker sedaj se ne dobi sploh pri kmetu nikakršnih živil. Maščobe sploh nimamo nobene: v mesecu svečanu smo dobili po 20 dkg in v mesecu sušcu pa po 10 dkg na družino. Krompirja naj bi dobili za seme in za kuho, ker dosedaj smo ga dobili jako malo. Tudi sladkorja naj bi dobili več, ker sedaj sploh nimamo maščobe, da bi ga porabili namesto maščobe. Govejega mesa dobimo sploh komaj $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ kg na 14 dni. Gosp. ministrski tajnik in gosp. nadporočnik sta izjavila, da se bo za mesec april že dobilo toliko moke kakor pri premogovih rudnikih, to je 9 kg za težke delavce in 6 kg za svoje; večje množine moke pa ne dobivajo pri nobenem rudniku v Avstriji. Zraven še dobite za mesec april 5000 kg ješprenja, to je 1 kg na osebo in 2500 kg sira, to je pol kg na osebo. Za slanino je najtežje, pa upam, da jo dobimo iz Ogrske, kar je imamo še dobiti, in tudi pri preskrbovalnem uradu v Ljubljani bom izposloval, da se jo dobi čimprej. Za krompir bom tudi pri preskrbovalnem uradu v Ljubljani izposloval, da ga dobite za seme in za kuho. Sladkorno množino je nemogoče zvišati, ker na Ogrskem ga rudarji še manj dobivajo kakor pri nas, dobijo pa moke večjo množino. Govejega mesa se bo tudi dobilo kar ga gre mestu Idriji. Do sedaj niso dajali kmetje vprežne živine, ker so jo rabili za obdelovanje polja, sedaj ko bodo obdelali, jo bodo morali oddati. Vprašam vas, če veste, da je dobivala kakšna stranka večjo množino moke kakor ji je predpisano. Del. lok. odb. je odgovoril da to ne more vedeti, ker do sedaj sploh nima nikakega vpogleda v aprovizacijo ne v knjige in tudi ne pri oddaji. Ministrski tajnik je nasvetoval, da naj se čimprej izvoli komisija iz treh članov, ki bo imela vso kontrolo pri aprovizaciji. Kot zastopniki del. lok. odb. so bili pri obravnavi: Tomaž Brus, Tomaž Filipič, Ivan Kogej, Anton Kos, Franc Peternel, Alojzij Uršič in Ivan Velikanje.

Mednarodna socialistična pisarna je poslala strankam osrednjih držav oklic ententnih socialistov za skupno mednarodno konferenco. Predmet tej konferenci bi bil edino ta, da se dožene načela splošnega mira, ki so skoro dosledno ima prezidenta Wilsona. Na konferenci se izključno razprava o krivdi posameznih strank, karveč gre le za določitev načina po katerem naj socialisti prično akcijo za splošni mir ter kako naj dobe vpliv končno na mirovno sklepanje in mirovne pogodbe. Socialisti osrednjih držav imajo sedaj nalogo, da odgovore. Pričakujemo ugoden odgovor zakaj s tem se doseže, da se delo, ki ga je pričela štokholmska konferenca nadaljuje in dovede do skupnega nastopa svetovnega proletarijata za splošen mir ob zahtevi miru po priznanih načelih pametnih in pravičnih ljudi.

Avstrijski parlament skličejo menda dne 30. aprila. Seidler se pogaja s strankami poslanske in gosposke zbornice. V časopisju pa se pojavlja misel, da bi bilo najbolje, če bi parlamenta ne sklicali in jako verjetno je, da ga določen rok ne

skličejo. Nemški listi sami namreč očitačo Nemcem, da so precej zaigrali svojo vodilno vlogo. To spoznanje pa utegne biti vendar tudi korak, da se prične o reformah v Avstriji bolj resno razpravljati.

Predsednik gosposke zbornice knez Alfred Windischgrätz je odstopil, ker sta ustavna stranka in središče zahtevali še eno sejo ta teden, da stavita na vlado. Ker po njegovem mnenju ni to primerno v sedanjem trenutku, raje odstopi. Torej tudi gosposki zborničarji niso več zanesljivi elementi. Kdo pravzaprav torej je merodajen: grof Czernin je šel, parlament ne sme zborovati, gosposka zbornica tudi ne: torej nobena ustavna korporacija. Ali ni vse to uganika za normalne ljudi? Obe stranki v tem primeru sicer zahtevata le zvezo z Nemčijo.

Novo ministrstvo na Ogrskem. Werkerle je odstopil. Njegov naslednik Szteveny ima namen poslabšati predloženi načrt volilne reforme. Tudi je več ministrov za to, da se takoj izvedejo nove volitve v državni zbor. Socialni demokrati se pripravljajo na boj za volilno reformo ter izjavljajo, da ne puste, da bi se volilna reforma poslabšala. Obenem obetajo prvega maha splošno stavko in veliko manifestacijo za volilno pravico. Nova vlada bo imela torej povsem težavno stališče.

Radi krušnih demonstracij 6. marca v Gradcu je bilo te dni pred sodnijo več obtožencev, ki so bili obsojeni od 14 dni zapora do štirih mesecev težke ječe.

Maksimalne cene za čevlje na Ogrskem. Izšla je naredba, ki določa maksimalne cene za čevlje na 70, 80, 135 in 200 kron.

Štrajk v zagrebških tiskarnah. Stavci v zagrebških tiskarnah so prešli iz pasivne resistance v štrajk. Večina listov ne izhaja, nekateri so v ponedeljek izšli z enostranskimi tekstom kot posebna izdaja.

Pri nas 3 dkg. na Ogrskem 40 do 75 dkg masti na teden. Na Ogrskem je največja količina maščobe vseh vrst za osebo na en mesec določena na 42 dkg. Kmetijski delavci smejo na mesec porabiti največ 1 kg maščobe, sezonski delavci 1 in pol kg, žetveni delavci 3 kg.

Avstrijska premogovna produkcija meseca marca. Meseca marca so oddali prometu 13.924 milijonov metrskih stotov črnega premoga proti 15.3 milijonov istega meseca lanskega leta. Koksa so izdelali 2.157 milijonov metrskih stotov proti 2.332 milijonov metrskih stotov marca meseca 1917. V prvem četrtletju 1918. so oddali prometu 38.112 milijonov metrskih stotov črnega premoga proti 42.936 milijonov metrskih stotov lani. Produkcija se je letos skrajšala za prvo četrtletje za okroglo 4.8 milijonov metrskih stotov v primeri s prvim četrtletjem lanskega leta. Koksa pa so izdelali v prvih treh mesecih t. l. 5.750 milijonov metrskih stotov proti 6.647 milijonov metrskih stotov lani. Ružavega premoga pa so dobili marca t. l. 17.861 milijonov metrskih stotov proti 18.8 milijonov metrskih stotov lani. V prvih treh mesecih so ga oddali prometu 52.312 milijonov metrskih stotov proti 52.970 milijonov metrskih stotov lani.

Kdor že pri najmanjšem prehlajenju kašlja mu boče posebno dobro storilo vsakodnevno izpiranje ust in grla s Fellerjevim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. „Elza-fluid“. Taisti oživi kroženje krvi po nežnih celicah grla in vratu in jih tako naredi odpornije proti vplivom mraza. — Fellerjev rastlinski fluid nadalje antiseptično učinkuje in uniči bolezenske kali, ki pri dihanju dospo v grlo. — Izpiranje vratu in grla s Fellerjevim „Elza-fluidom“ je tedaj nujno priporočati ljudem, ki hitro dobe kašelj. Med več kot 100.000 zahvalnimi jih je jako mnogo, ki hvalijo odličen učinek tega izbornega domačega zdravila pri pokašljevanju in podobnem zlu. — 12 steklenic „Elza-fluida“ stane poštnine prosto samo 14 K 36 h. Naroča naj se naravnost pri lekarnarju E. V. Feller, Elsatrg št. 334 (Hrvatska). Istotam se naročajo tudi tek vzbujajoče, lagodno odvajajoče Fellerjeve rabarbara kroglice z zn. „Elza-kroglice“, 6 škatlic za 7 K 37 h poštnine prosto. — Odlično odvajalno sredstvo, katero tako ženske, kakor tudi moški in otroci brez pomisleka lahko zavživajo; ne dražijo čreves, učinek je vedno zanesljiv in je vsakdo zadovoljen, kdorkoli jih le enkrat poizkusi. — Oboje gori priporočenih domačih zdravil naj bi bilo vedno v vsaki hiši pri rokah.

Nove cene! Naznanjamo tu nove, sedaj veljavne cene, za nekaj zelo priljubljenih »Elsa« izdelkov, kateri se morejo še dobiti pri E. V. Feller-ju, lekarnar v Stubici Elsatrg št. 334. (Hrvatsko), dokler je še zaloga in dokler se morejo pripraviti še izdelovati in sicer stane: Fellerjev bololajšajoči fluid z znamko »Elsa-fluid«, 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici K 14.32 franko, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice K 27.32 franko, nadalje Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko »Elsakroglice«, 1 zavitek K 7.37 franko ali 2 zavitka K 13.47 franko. Elsa pomada za obraz in varstvo kože (močnejše vrste) K 4.50, tanočina pomada za povspenjenje rast las (močnejše vrste) K 4.50, usipalni prašek kot dodatek K 1, Fellerjevo lilijno milo in še drugi Elsa izdelki se radi požrile in računajo po sedanjih cenah, dokler je še zaloga. Cene, katere so navedene v raznih tiskovinah še od preje, sedaj niso več veljavne.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna. Vsako leto se ponavlja stara prikažen v svetovni vojni. Najprej priprave za ofenzive, potem krvavi boji in končno nobena odločitev ter hujskanje k bojem, k nadaljevanju vojne. Tega smo že tako navajeni, da nas prav nič ne razočara. Letošnja nemška ofenziva na zahodu je imela precej uspeha za Nemce. Hočejo prodreti menda v obrežja ob Rolkavovem kanalu, da bi obvladali še bolj Angleže. Celo Francozi se boje, da se Nemcem to posreči, zakaj odpornost angleških čet je premajhna. Zadnje niso sicer pričeli napadati Nemce tudi Angleži in Francozi, ki zlasti obžalujejo, da niso dobili iz Amerike zadostne pomoči. Bitka na zahodu bo trajala morda še nekaj mesecev. — Na italijanskem bojišču se vrše v večjem obsegu antiljerijski boji na tirolski strani; a tudi ob Pavi se pričena živahnejše bojevanje. V Macedoniji so le manjši boji, v Aziji so imeli turški napadi na Angleže nekaj uspehov. V Rusiji imajo še vedno boje, v Naterit je baše padel

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo da je v soboto 17. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki majo prispevek plačan samo do 7. tedna, se opozarjajo da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 10. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

protirevolucionarni poveljnik Kornilov. Dočim v Rusiji le počasi zbirajo svoje moči, deluje Nemčija na to, da se ji prikloni čimveč ruskih baltičskih pokrajin in pomaga protirevolucionarjem, da se bore proti boljševikom. Nemčija hoče imeti za sode meščanske državnice, kar se ji ne pridruži, kar se ji pa pridruži, bo pa itak lahko uredila po svoje. Z mirovnim gibanjem se ni nič. Vse vesti o razkolu v ententi, vesti o velikih mirovnih pokretnostih se nam ne zde posebno verjetne, dokler ne bo ljudstvo samo zahtevalo miru, zakaj vsak mirovni pokret zatro dosedaj še vedno s silo.

Nove dogodke na bojiščih napovedujejo razna poročila. Govore namreč o ofenzivi proti Italiji in o bojih za Rokaiov kanal v Flandriji. Nekateri pripovedujejo tudi o ofenzivi v Macedoniji. Francosko mesto Reims, ki je pod nemškim ognjem je deloma pogorelo, deloma pa bilo razrušeno po granatah. Samo zadnje dni so izstrelili na mesto nad 20.000 granat.

Vojnih ujetnikov so imele centralne države do 1. marca 1918. 3.450.000, v mesecu aprilu pa se je to število na zahodni fronti pomnožilo za 125.000 mož.

Osmo nemško vojno posojilo. Uspeh osmega nemškega vojnega posojila znaša neglede na zamenjavo prijavljenih starejših vojnih posojil 14.550 milijonov mark.

Kako kupujejo Prusi v Ukrajini. Neka oseba, ki se je vrnila iz Odese na Dunaj, pripoveduje: Nemci postopajo v Ukrajini vse bolj praktično kakor pa mi (Avstrijci). Prvič so bili tako zgodaj v Ukrajini, da boljševiki na njihovem ozemlju niso mogli uničiti skoro ničesar, potem je imel vsak provizor in oficir obilo denarja s seboj, da je mogel takoj nakupiti, kar je dobil, in sicer razmeroma poceni. Potem pa tudi niso šele študirali transportne možnosti, ampak za četami so prišle dolge kolone avtomobilov, na katere so Prusi naložili žito in je odpeljali do prve železnice.

Rusija se oborožuje. Iz Rusije prihajajo poročila, da organizira Trockij nov odpor z orožjem. Pojavljajo se glasovi, ki trde, da ne bo Rusija prenesla ponižanja v Brestu Litovskem in da bo še pred koncem vojne zopet posegla v boj. Dunajski oficijozni »Fremdenblatt« poroča, da so boljševiki zavzeli vojaško smer in da hočejo rusko armado zopet obnoviti. Otvorili so zopet vojaške šole, da izvežbajo častnike armadi.

Na Irskem se odločno upirajo vojaški dolžnosti. Zbrali so nad dva milijona podpisov, mož in žena, ki se hočejo upreti naborom. Po vsej Irski je razširjena stavka. Stavkajo celo peki, mesarji, pisarniške in železničarji. Zakon o Irski (Home Rule) pride najbrže 6. maja v angleško zbornico, kdaj se pa reši ni gotovo.

Angleški top s 330 kilometrov dalekosežnosti? »Zürcher Post« poroča iz Pariza: Kakor je izvedel pariški »Journal« iz Londona, je izjavil državni podtajnik vojnega ministrstva v spodnji zbornici, da so se že pričela pripravljati dela za konstrukcijo topa 330 km dalekosežnosti.

Državica Guatemala v Ameriki je napovedala osrednjim državam vojno.

Obnovitev strokovnih organizacij po vojni. Glasilo strokovnih organizacij v Nemčiji je obravnavalo nedavno v obširnem članku o vplivu vojne in strokovnih organizacijah. V prepričanju, da bo sledil zadnjemu krvavemu boju na zahodu kmalu mir, govori najprej o odredbah za obnovo gospodarstva življenja in problemih, ki so z njim v zvezi, za socialnopolitično prenovitev Nemčije. Na teh stvareh je delavski razred močno zainteresiran. Da si utrdi svoje stališče v domačem gospodarskem življenju, se zahteva v članku od delavstva s poudarkom, da posveti vse svoje moči povečanju strokovnih organizacij. To je tembolj po-

trebno, ker podjetništvo nikakor ne bo po vojni oslabiljeno in pravtako tudi ne miro-ljubneje napram strokovnim organizacijam kakor je bilo pred vojno. Prezreti pa ne smemo, da so strokovne organizacije med vojno izgubile mnogo moči. Predvsem so organizacije v Nemčiji izgubile po velikanskih vpoklicih nerazmerno veliko število članov. Obenem pa so organizacije tudi izgubile mnogo članov, ker so poklice mnogo spreminjali zaradi vojnega gospodarstva. Sicer je od leta 1916. pričelo število članov zopet naraščati, kar je razveseljivo, vendar je bilo število članov v primeri s prejšnjimi leti (1913) ob koncu leta 1917. manjše še za 1.249.697 (49,4 odstotkov). Razentega je pa tudi mnogo podružnic in upravnih odborov moralo prenehati s svojim delovanjem, in sicer skoro ena četrtina. Dočim so imele strokovne organizacije leta 1913. 12.296 podružnic, jih je bilo leta 1917. le še 9462. Velik del podružnic je moralo prenehati poslovati zaradi odhoda večine članov. Tukaj bo treba za obnovo organizacij popolnoma novega dela, ki je prej zahtevalo leta in leta požrtvovalnega dela. Tudi finančno stanje strokovnih organizacij ni več na tisti višini, kakor je bilo pred vojno. To dejstvo nas še posebno siliti, da premotrivamo stvar resno, ker bodo morale strokovne organizacije zaradi zmanjšane vrednosti denarja pozneje zvišati podpore, da na ta način zagotove podpirancem vsaj približni eksistenčni minimum. Ta primanjkljaj v strokovnih organizacijah izravnati, pripraviti organizacije na bodoče mirovne zahteve, je neobhodno potrebno. Razentega je stoji strokovne organizacije pred vrsto novih problemov.

— Ob koncu zanimive razprave pravi člankar: »Zato se mora z obnovo strokovnih organizacij takoj pričeti, da bomo pripravljeni na trenutek miru. Kakor so se države pripravljale na vojno, tako se morajo pripravljati strokovne organizacije na mir. Delovni načrt za to, kaj je napraviti od dneva sklepa miru, ne sme manjkati v nobeni organizaciji, preiti mora takorekoč vsem funkcionarjem takorekoč v meso in kri. Zakaj z demobilizacijo vojske se prične mobilizacija strokovnih organizacij...«

Člani delavskih organizacij, ne pozablajte plačevati članarino vedno o pravem času!

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Vsaka žena
nej bere moje velezanimo navodilo o
moderni negi prs.
Preizkušen svet, če uvenijo ali niso dovolj polne!
Pišite zaupljivo na naslov:
Ida Krause, Pressburg
(Ogrsko), Schanzstrasse 2. Abt. 97
Ne stane nič!

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stoj in franko.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciškanova 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.
LJUBLJANA, Franciškanova ulica št. 6.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za... shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. Stereotipija. Litografija.